

VERSLAG RAADSCOMMISSIE CULTUURVERANDERING

CV nr: 08/02
Datum: 20 augustus 2008
Plaats: oude raadszaal
Tijd: 13:00-15:00 uur

aanwezig: J.P.T. Klijnsma (voorzitter), J. Kinds (PvdA), F. Slors (PvdA), J. Schaaf (SP), J. Evenhuis (VVD), D. de Haan (GL), J. Seton (CDA), D. de Jong (CU), E. van der Wilt (D66), S. Antuma (S&S), Jacq. Wallage (burgemeester), F. de Vries (wethouder), C. Dekker (wethouder), J. van Schie (wethouder), D. Vrieling (griffier), F. van Leeuwen (cie. griffier), A. van der Veen (Berenschot), J. Stoker (Berenschot).

m.k. afwezig: B. de Boer (VVD), G. Spieker (St.P.).

A.1. Mededelingen voorzitter/portefuillehouders

Voorzitter

De vergadering bestaat uit twee delen. Respectievelijk het Plan van Aanpak veranderagenda raad en de tussenstand van Berenschot. Voor beide delen is een uur beschikbaar en zal een nieuwe vergaderorde worden gehanteerd. Mevrouw De Boer is verhinderd.

A.2. Vaststellen agenda

Agenda wordt conform vastgesteld.

A.3. Conformstukken

Conformstuk A.1. Aanbevelingen collegebrieven

Burgemeester

- Wat betreft het eerste blok van de aanbevelingen neemt de burgemeester, ondanks zijn rol als voorzitter van de raad, een terughoudende positie in. Het is op dit moment primair iets van de raadsfracties. Later zal de burgemeester zich indien gewenst mengen in het debat.

Kinds (PvdA)

- Kinds heeft aan de griffie enkele opmerkingen opgestuurd met uitwerkingen in de praktijk van de voorstellen. Het verzoek is om deze mee te nemen in het vervolgtraject.

Van der Wilt (D66)

- Hoe zorgen we ervoor dat de aanbevelingen zoals die in dit stuk naar voren komen handen en voeten krijgen binnen de gehele breedte van de raad?

Voorzitter

- Wat betreft het laatste punt is het aan de raad om indien nodig actie te ondernemen.

Het stuk wordt conform vastgesteld.

A.4. Rondvraag

Er zijn geen rondvragen.

B.1. Plan van aanpak veranderingagenda raad

Voorzitter

- Verwijst naar door hem verzonden mail met betrekking tot de vergaderorde. Deze cultuuromslag dient ook in de dagelijkse praktijk handen en voeten te krijgen. Zo ook bij de bespreking van dit agendapunt. De griffie heeft op basis van toegezonden commentaren van de raadsfracties thema's gegroepeerd en een oplossingsrichting aangedragen. Dit stuk is rondgedeeld. Het verzoek is om hierop te reageren en aan te geven wanneer een fractie het er niet mee eens is. Er wordt geen formele spreektijd gehanteerd. Er zijn drie thema's, respectievelijk *de raad aan de voorkant*, *burgerparticipatie*, en *action learning*, hiervoor is per thema 10 minuten gereserveerd. Tot slot is er een algemeen deel van een half uur voor overige opmerkingen.

Raad aan de voorkant

Seton (CDA)

- Het CDA kan zich vinden in het stuk waar het gaat om het vermijden van 'granieten procedures'. Niet alles hoeft in regels vastgelegd te worden. Per geval moet worden bezien wat de meest gunstige startpositie is.
- Of het college of de raad het initiatief neemt is geen 'of' vraag maar een 'en' vraag. Meestal doet het college dit, soms de raad.
- Een politiek debat zonder onderliggend stuk hoeft niet tot een vaag debat te leiden. Dat heeft de raad zelf in de hand. Soms is het handig om van tevoren een standpunt in te nemen, soms om eerst de inspraak af te wachten. Geen vaste afspraken dus.
- Vaker keuzemogelijkheden zijn welkom.

Kinds (PvdA)

- Kan zich vinden in de woorden van Dhr. Seton.
- De rol van het presidium moet wellicht heroverwogen worden. Is momenteel een sterk agendatechnisch orgaan, hierover wordt binnenkort met de commissievoorzitters gesproken. Wellicht zou het presidium veel meer een sturend orgaan moeten zijn in de zin dat het zaken op de agenda houdt in plaats van de agenda te bepalen. Dit graag meenemen bij de heisessies.
- Met betrekking tot de sterretjesonderwerpen gaat de PvdA er vanuit dat dit alleen werkt als je heel helder de kaders bepaalt. Er moeten niet teveel sterretjesonderwerpen komen, dit om de focus te bewaren. Hierbij dient per onderwerp goed te worden bezien hoe de raad aan de voorkant kan worden geplaatst.
- De PvdA is van mening dat de griffie een meer pregnante rol kan spelen op dit gebied door praktijken uit andere delen van het land te vergelijken en dit mee te nemen naar de heisessie.

Schaaf (SP)

- Heeft indruk dat Mevr. Kinds zich niet aan de vergaderorde houdt. Is het wel eens met de constatering dat de rol van het presidium vergroot moet worden. Deze moet echter niet inhoudelijk zijn om de sfeer van achterkamertjes buiten de openbaarheid te voorkomen. Met betrekking tot de sterretjesdossiers is hij het eens met de insteek, maar roept wederom op tot een beperkte inzet en het voorkomen van een inhoudelijk debat buiten de openbaarheid.

Seton (CDA)

- Is het eens met de constatering dat het presidium geen inhoudelijke rol moet krijgen maar vraagt zich af wie dit voorstelt.

Schaaf (SP)

- Bij een verregaande omschrijving van sterretjesdossiers en structurering van de agenda is het lastig te omzeilen dat discussies een inhoudelijk karakter krijgen.
- Of het college of de raad de voorzet van een discussie moet geven is de SP eenduidig. Het college moet de voorzet geven. Het is aan het college om een aanzet te geven en een aanpak voor te stellen, en het is vervolgens aan de raad om te bepalen of hij verder kaderstellend wil opereren. Dit hangt sterk samen met burgerparticipatie. Binnen bijvoorbeeld wijkvernieuwing moet de raad bepalen of hijzelf of de burgers kaderstellend zouden moeten opereren.

Kinds (PvdA)

- Sluit Dhr. Schaaf uit dat de raad op enig moment kaderstellend kan opereren of zelf het gesprek met de stad aan kan gaan? Moet altijd alles vanuit het college komen?

Schaaf (SP)

- Nee, het college heeft echter waar het gaat om grote dossiers de primaire contacten met de stad om de raad te informeren.

Antuma (SenS)

- Met betrekking tot het laatste punt is Dhr. Antuma van mening dat de raad zeer goed in staat is om, met ondersteuning vanuit de griffie, een eigen historisch bewustzijn te ontwikkelen en daarbinnen eigen prioriteiten en aandachtsvlakken aan te wijzen.
- Met betrekking tot het presidium moeten we een actieve rol pakken, en lering trekken van best practices elders.
- Met betrekking tot meerdere keuzemogelijkheden aanbieden aan de raad pleit Student en Stad hier al langer voor. Het is belangrijk om niet alleen meerde keuzes, maar de ook de consequenties van de verschillende opties helder in kaart te brengen.
- Wat betreft het spanningsveld tussen vroege besluitvorming en het maatschappelijk middenveld is er geen tegenstelling. Door heldere keuzes te maken en kaders te stellen, en indien nodig bereid te zijn van mening te veranderen wordt slechts de transparantie en geloofwaardigheid bevorderd.

De Haan (GL)

- Raad vaker aan de voorkant hoeft niet tot vage stellingname te leiden. Maar al zou dit wel zo zijn, laat het maar gebeuren, het zal bij sommige fracties wellicht een gebrek aan visie aan het licht brengen.
- Dhr. de Haan is teleurgesteld in de stellingname van de SP dat het college altijd het voortouw zou moeten nemen. Ook de raad is zeer goed in staat om signalen vanuit de maatschappij op te vangen en hier politiek werk van te maken.

Schaaf (SP)

- Heeft het idee dat een karikatuur wordt gemaakt van zijn woordvoering. Wanneer echter complexe thema's voorliggen is het aan het college om veel eerder dan nu gebeurt de problemen en mogelijke oplossingen in kaart te brengen en de raad een keuze te bieden. Dit is een verantwoordelijkheid die je niet weg moet nemen bij het college, anders zie je misschien dingen over het hoofd en wordt je in een positie gedwongen waarin je alsnog in een heel laat stadium besluiten kunt nemen. De verantwoordelijkheid van de raad sluit de verantwoordelijkheid van het college niet uit.

De Haan (GL)

- Met betrekking tot het agenderen via het presidium en de gemaakte opmerkingen dat dit niet te inhoudelijk zou moeten worden moet wellicht meer worden gekeken naar de rol van raadscommissies en de behandeling van de LTA. Dit is een veel logischere plek voor specialistische onderwerpen, waar ook de woordvoerders aanwezig zijn. De LTA is naar de achterkant van de agenda verschoven omdat er teveel over gepraat werd, wellicht moeten we toch weer overwegen om deze naar voren te halen omdat er nu eigenlijk te weinig over wordt gesproken.

De Jong (CU)

- Wat betreft de raad aan de voorkant is het wellicht goed om na de behandeling van de voorjaarsnota en wellicht de begroting om naderhand de thema's die aan de orde zijn geweest te evalueren en te bepalen waar het komende jaar een thema van wordt gemaakt. Er kan prioriteit worden gegeven aan thema's, met een tijdsplan erbij dat bepaalt wanneer zaken worden besproken.
- Eens met Dhr. de Haan wat betreft de positie van de LTA op de agenda van raadscommissies.
- Ook eens met de constatering dat de raad zelf zeer goed in staat is om te agenderen.

Evenhuis (VVD)

- De VVD is een voorstander van het naar voren halen van de raad. Het automatisme van de raad is juist zich naar achteren te laten plaatsen. Inspraak is hierin van belang. Een voorbeeld hiervan is de voorbereiding op commissievergaderingen. Insprekers hebben vaak het gevoel tegen een muur aan te praten, aangezien iedereen zijn woordvoering al kort heeft gesloten met zijn fractie op maandagavond. Om deze reden is de VVD een voorstander van hoorzittingen.
- Het is moeilijk uit te leggen waarom het, als gevolg van integrale afweging, vaak erg lang duurt voordat er een besluit wordt genomen over een initiatief. Zowel initiatieven vanuit de raad als vanuit de samenleving.
- Er zijn veel maatregelen getroffen om het politieke debat te verbeteren. Deze maatregelen hebben echter lang niet allemaal bijgedragen aan een beter debat. Dit stuk is een uitstekende aanzet, maar we moeten het nu om gaan zetten naar concrete handelingen.
- De raad zal erg zijn best moeten doen om zaken naar voren te halen. De relatieve onervarenheid van de raad kan hierbij een nadeel zijn.

Van der Wilt (D66)

- D66 kan zich goed vinden in het concept plan van aanpak. Het is goed dat de driehoek van Berenschot is uitgebreid naar een vierhoek, waarin ook de burgers en de stad een positie hebben gekregen.

Voorzitter

- Concludeert dat de commissie op hoofdlijnen akkoord is, met toevoeging van een aantal aanvullingen. Deze aanvullingen zullen naar aanleiding van deze vergadering en de geplande heisessie worden toegevoegd aan het plan van aanpak. Verdere discussie over dit thema zal daar plaatsvinden.

Burgerparticipatie

Van der Wilt (D66)

- Wanneer we gaan spreken over burgerparticipatie moeten we het hebben over de doelen van burgerparticipatie. Dat kan zijn om burgers te informeren maar ook om draagvlak te creëren. Het kan ook zijn om aan co-productie te gaan doen. We hebben te vaak zelf niet helder op het netvlies gehad wat we met burgerparticipatie willen. Hier moeten we het tijdens de heisessie over hebben.
- Verder is de rol van de raad als instituut van belang. De raad moet als instituut sterk staan, om de gelegenheid te hebben om aan de voorkant van het proces onze rol te pakken. Hierbij moet de diversiteit van de raad in acht worden genomen. Dhr. van der Wilt is blij met de steun van de PvdA wat dit betreft. Dit zal lastig zijn, maar moet continu op ons netvlies staan.
- Het valt D66 op dat het, in dit plan van aanpak, lastig is om tot concrete aanbevelingen te komen. Er komen heisessies, we gaan action learnen, maar de uitkomst is nog niet benoemd. D66 heeft gepoogd bij te dragen aan deze discussie door een paar experimenten aan te dragen. Niet omdat er gesleuteld moet worden aan de vigerende procedures, niet omdat alles in graniet vast moet komen te liggen, maar omdat we de resultaten willen verankeren in de praktijk. Een van de manieren om dit te bereiken is door ruimte te geven aan het experiment.

- Experimenten waaraan D66 denkt zijn bijvoorbeeld het burgerinitiatief, co-productie waar het gaat om burgerparticipatie, de wiki als informatievoorziening. Vraagt zich af of andere fracties ruimte willen geven aan zulk soort experimenten.

Seton (CDA)

- Kan zich voor een groot deel vinden in wat D66 zegt. Experimenteren is een goed idee, maar er zullen meer politiek inhoudelijke verschillen van mening ontstaan. Het burgerinitiatief bijvoorbeeld is al twee keer door de raad afgewezen. Staat wel open voor andere manieren.

Van der Wilt (D66)

- Het gaat Dhr. van der Wilt niet sec om het burgerinitiatief. Het gaat hem om manieren van werken die de raad de afgelopen jaren heeft gehanteerd, die aantoonbaar tot een kloof hebben geleid tussen burger en politiek. D66 wil hier door middel van experimenten slagen maken.

Seton (CDA)

- Zoals gezegd kan Dhr. Seton in grote lijnen met D66 mee gaan. Zo ook hierin.
- Burgerparticipatie heeft veel te maken met ruimtelijke ordening. Wethouder De Vries heeft in de raadscommissie Ruimte en Wonen gezegd dat wanneer we de inspraak echt willen veranderen, we de inspraakverordening moeten aanpassen. Dit lijkt Dhr. Seton een handschoen die de raad moet oppakken en wellicht iets dat we bij een heisessie mee moeten nemen. Dit zal ons helpen om concreet te worden, hetgeen van belang is in de richting van de burgers voor wie we het allemaal doen.

De Jong (CU)

- We hebben veel al geregeld. Deze zaken zouden eigenlijk alleen meer vorm moeten krijgen. Een voorbeeld is het convenant met de wijkorganisaties, dat al jaren succesvol wordt toegepast in Hoogkerk. Het gaat dus om een betere invulling van het bestaande instrumentarium van burgerparticipatie. Wanneer dit lukt kunnen we over twee jaar tevreden zijn. Wat is immers mooier dan een initiatief dat door een fractie wordt opgepakt en afkomstig is vanuit de maatschappij?
- Of we iedere burger altijd overal bij aan tafel zouden moeten hebben is iets waar de ChristenUnie aan twijfelt. Belangrijk is dat degenen die door besluiten persoonlijk worden geraakt het gevoel hebben dat ze gehoord worden. Dhr. de Jong herkent zich niet in de stelling dat inspraak tijdens commissievergaderingen is als praten tegen een muur, zoals Dhr. Evenhuis dat stelde. De ChristenUnie overweegt elk besluit zorgvuldig, en dit kan in de praktijk betekenen dat inspraak niet tot andere overwegingen leidt.

De Haan (GL)

- Er wordt in dit stuk vanuit gegaan dat er een heisessie moet worden georganiseerd over burgerparticipatie. Over dit onderwerp zijn kasten vol boeken geschreven, recentelijk de nota 'vertrouwen in de buurt' over is verschenen en een convenant over is ondertekend. GroenLinks mist dit gegeven een beetje in het voorliggende stuk en in de bijdragen van andere fracties. Dhr. de Haan sluit zich aan bij Dhr. de Jong dat het bestaande instrumentarium moet worden geoptimaliseerd. Het is onzin te verwachten dat meningsverschillen tussen burgers en de raad of fracties onderling compleet kunnen worden weggenomen.

Schaaf (SP)

- Laten we niet de discussie hier alvast voeren. Sluit zich verder aan bij GroenLinks en de ChristenUnie.
- Bij het lezen van de tekst bekwam het gevoel dat burgerparticipatie wordt gereduceerd tot inspraak. Inspraak zit als instrument vaak achterin de cyclus van besluitvorming. Denkende aan het initiatiefvoorstel van de SP en de situatie in Hoogkerk moet het doel juist zijn om bewoners zo vroeg mogelijk te betrekken bij besluitvorming.

- De SP is aan de ene kant van mening dat experimenteren zin heeft. Groningen kent bijvoorbeeld minder open planprocessen dan andere steden. Aan de andere kant moeten we de instrumenten die we al wel hebben niet negeren.

De Jong (CU)

- Is van mening dat de SP een erg smalle definitie van het begrip inspraak hanteert. Kijk bijvoorbeeld naar het proces rondom de besluitvorming over de tram waarbij burgers heel vroeg worden betrokken. Dit is toch ook inspraak?

Schaaf (SP)

- We zijn het eens dat inspraak ook breed gedefinieerd kan worden. De SP wil echter waarschuwen voor een te smalle definitie, burgers moeten juist vroeg in het proces worden betrokken.

Evenhuis (VVD)

- Inspraak dient vroegtijdig te zijn en burgers moeten het gevoel hebben dat er naar ze wordt geluisterd en dat ze invloed hebben op de inhoud van besluiten.
- Wat in Groningen niet vaak genoeg voorkomt is dat het college aan de raad meerdere alternatieven worden voorgelegd waaruit de raad, mede op basis van inspraak, een keuze kan maken. Hiermee honoreer je de mondige burger.

Kinds (PvdA)

- De PvdA is ook van mening dat het goed is dat er nog eens over burgerparticipatie wordt gesproken. Is het eens met de SP dat het belangrijk is te bespreken wanneer er sprake is van vroegtijdige input vanuit burgers en wanneer van inspraak achteraf. Is het echter ook eens met GroenLinks en de ChristenUnie dat het wiel niet opnieuw moet worden uitgevonden. Dit proces moet geen kaasstolp worden.
- Er zijn een aantal dilemma's. Belangen zijn divers, dit kan leiden tot bezwaren op genomen besluiten, waar de raad nu eenmaal verantwoordelijk voor is in deze stad. Wij wegen belangen en inspraak, maar 'de burger' bestaat niet. Niet iedereen zal dus altijd tevreden kunnen zijn. De raad moet deelbelangen afwegen en het belang van de stad voorop stellen.

Antuma (SenS)

- Staat niet negatief tegenover vernieuwen of experimenteren. Er is wel behoefte aan genoeg kritieke massa. Student en Stad heeft weinig behoefte aan middelen die eigenlijk in de praktijk geen meerwaarde hebben en louter voor de bühne bestaan.
- Kan zich aansluiten bij de opmerkingen van GroenLinks en de ChristenUnie, met dien verstande dat bij met name het convenant met de wijkorganisaties in de praktijk nog moet blijken hoe de uitvoering verloopt. We moeten dit een kans geven om zich te bewijzen. Het is nu, en waarschijnlijk tijdens de heisessie ook nog, te vroeg om hier conclusies aan te verbinden.

Voorzitter

- Concludeert dat de raad gebruik wil maken van expertise, zoals die bestaat in rapporten en andere steden. De raad wil de huidige praktijk hierbij aan de orde stellen.

Action Learning

Voorzitter

- Wat betreft dit voorstel, om door middel van onderzoek en interviews de griffie een beeld te laten schetsen stel ik voor om, gezien het feit dat hier al eerder over is gesproken, akkoord te gaan met de gesuggereerde aanpak en naar het algemene deel door te gaan. Kan de commissie hiermee akkoord gaan?

Seton (CDA)

- Kan akkoord gaan maar heeft een vraag. De onderste regel, waarin wordt gevraagd waarom fracties niet gedaan krijgen wat ze willen tijdens een begrotingsraad snapt Dhr. Seton niet.

Kinds (PvdA)

- Is afkomstig uit de inbreng van de PvdA. Hiermee wordt verwezen naar de besteding van de Stadsmeiergelden, en de geringe mate waarin de raad in staat blijkt om financieel wijzigingen aan te brengen in een begrotingsvoorstel van het college. Hierover wil de PvdA in het kader van ‘raad aan de voorkant’ een keer verder praten.

Voorzitter

- Concludeert dat de commissie de griffie het onderzoek wil laten doen.

Algemeen deel

De Haan (GL)

- Het stuk van de griffie spreekt over de wens van de raad om meer zichtbaar te worden. Hiervoor heeft de raad de media nodig. De Haan constateert dat in 2002 met de invoering van het dualisme is besloten om van drie dagen vergaderen (dinsdag, woensdag, donderdag) naar één dag vergaderen (woensdag) per week te gaan. Hiermee wordt het de pers niet gemakkelijker gemaakt omdat alle informatie op één dag in de krant moet komen. Daarnaast speelt mee dat het college op woensdag zijn wekelijkse persconferentie houdt. Hierbij komt ‘nieuwe’ informatie naar buiten, wat de druk op de media op woensdagavond en donderdag verder vergroot. We moeten hier eens over nadenken. Op een moment vergaderen is handig, maar komt de zichtbaarheid van de raad niet ten goede.

Seton (CDA)

- Wil graag meegaan in de gedachten van Dhr. de Haan. Er kleven voor en nadelen aan, maar wil hier graag verder over spreken.
- Wil hiernaast het punt van de verwevenheid van de veranderagenda’s aandragen. Het veranderproces binnen de raad en het college lopen nu parallel. Het is echter begonnen als een motie van wantrouwen jegens het college. Bovendien heeft de raad een positie boven het college, dus je kunt niet praten over twee nevenschikte processen. Uiteindelijk bepaalt de raad of het college het goed heeft gedaan.
- Het is belangrijk dat we zichtbaar maken waar we mee bezig zijn. Deze transparantie en urgentie is er nu niet, je ziet of leest er als burger niets over. Dit hoort er deels bij, maar het is zo’n politiek proces dat we het naar buiten moeten brengen. Dhr. Seton heeft geen panklare oplossingen, het voorstel noemt de mogelijkheid van een website, maar we moeten eens goed over dit dilemma nadenken.

Van der Wilt (D66)

- Wil zich bij Dhr. Seton aansluiten wat betreft het laatste. Ziet dat probleem echter ook binnen de raad zelf. Heeft het gevoel dat de cultuurverandering leeft binnen deze commissie, maar dat het nog niet landt binnen de gehele raad. Spreekt hier zijn zorgen over uit. De raad moet meedoen en aan zichzelf durven sleutelen. Naast communicatie richting de stad is communicatie richting de raad zelf dus ook van belang.

Kinds (PvdA)

- Sluit zich hierbij aan. Het moet geen kaasstolproject worden. Er moeten afspraken worden gemaakt maar vooral ook goede overdrachtsdocumenten komen. Over anderhalf jaar zitten we immers met een totaal andere raad. Als we niet oppassen kunnen we compleet overnieuw beginnen. We moeten borgen wat we bereiken.
- De PvdA is van mening dat de griffie de raad aan de voorkant van het proces gaat ondersteunen. Meer nog dan nu het geval is. Dus minder control en meer ondersteuning bij de kaderstellende taak. Hierbij moeten best practices van elders worden meegenomen.

- Wat betreft de informatievraag en –voorziening, lijkt het de PvdA een goed plan om het rekenkamerrapport over het parkeerbeleid te laten bekijken door de werkgroep informatievoorziening.

Evenhuis (VVD)

- Niet B&W, zoals het stuk stelt, is verantwoordelijk voor het stimuleren van het politieke debat, maar de raad.
- In het verleden was er een monistische raad met dualistische fracties, nu is er wellicht sprake van een dualistische raad met meer monistische fracties.
- ‘De raad’ bestaat net zo min als ‘de burger’. Wanneer we spreken over kaderstelling is er zo ook verschil tussen coalitie- en oppositiepartijen. Dit is mede het gevolg van het feit dat coalitiepartijen zich reeds profileren via hun eigen wethouders. De VVD heeft in dit opzicht minder behoefte aan kaderstelling.
- Het college zit elke dinsdag bij elkaar, de fracties werken los van elkaar. De raad kent dus veel meer ruis in de onderlinge communicatie dan het college. De raad zal dus veel mondiger, krachtiger en dualistischer moeten opereren.

Seton (CDA)

- Wat betreft de rol van de griffie, in reactie op de PvdA, is het CDA van mening dat een kwaliteitsverhoging in de ondersteuning een goed streven is, maar dat hiervoor geen extra personeel moet worden aangetrokken.

Voorzitter

- Concludeert dat de commissie in grote lijnen akkoord is met het plan van aanpak. De raad heeft hiermee zichzelf ook werk opgeleverd. Het stuk zal, waar nodig aangepast naar aanleiding van deze commissievergadering, in september in de raad ter instemming liggen. De door Dhr. van der Wilt genoemde noodzakelijke urgentie is vooral een opdracht aan de individuele raadsfracties.

B.2. Tussenrapportage Berenschot

Burgemeester

- Roept in de herinnering dat er op drie vlakken wordt gewerkt. We praten over de raad, de dienst en het college. Het college moet anders werken om de raad beter in staat te stellen om te functioneren. Tijdens een eerste heisessie is de werkwijze van het college grondig geëvalueerd. Wanneer hier geen wijzigingen in plaatsvinden zal de ruimte voor de raad niet kunnen worden vergroot.
- De ruimte die het college de raad bied voor eerdere besluitvorming, de ruimte die wethouders het gehele college bieden en de ruimte die de diensten wethouders zijn onderling verbonden schakels. Om in ieder van de afzonderlijke schakels wijzigingen aan te brengen moet het college zijn werkwijze veranderen. Hieraan is vrij veel tijd besteed. De discussie draaide onder andere over de invulling van allerlei overleggen, en over het creëren van meerwaarde voor deze bijeenkomsten. Wanneer kun je na een bijeenkomst stellen dat je iets aan je collega's hebt gehad, dat het geen tijdverlies was? Dit gaat over de tijdsbesteding van individuele wethouders, en het zijn principiële debatten waarin slagen zijn gemaakt.
- Verder is veel aandacht geschonken aan het sturen van het proces als geheel. Eens in de twee weken komt de stuurgroep bijeen om de voortgang bij RO/EZ te bespreken. Er is veel gesproken over de invulling van de directie bij de dienst. Er is een bijeenkomst gepland op 27 augustus.
- Tot slot de vraag hoe we van de tweede naar de volgende fase gaan. De raad heeft gesteld dat je moet kunnen meten hoe we van externen gebruikmaken binnen dit proces. Eind november moeten we hierover kunnen rapporteren naar de raad. Nog voor de kerst zullen we dus een keer om tafel moeten om te bekijken hoe de volgende fase eruit ziet. Op dat moment zal de raad dus moeten bepalen of de drie schakels van het verandertraject naar tevredenheid functioneren of hoe hiermee verder moet worden gegaan.

Van der Veen (Berenschot)

- Wil de raad meenemen bij een paar zaken waar het RO/EZ gaat. Het is een tussenbalansje, aangezien de vakantieperiode ertussen zat. Toch is er veel gebeurt.
- Wat betreft de eigenrol van Dhr. van der Veen kan gesproken worden van drie rollen. Hij is directielid van RO/EZ met een eigen verantwoordingslijn naar het college. Hij levert een bijdrage aan het totale veranderproces en is verantwoordelijk voor de veranderaanpak bij de dienst. Deze drie rollen zijn in de praktijk te combineren. Het levert binnen de directie van RO/EZ stevige discussies, maar geen conflicten op.
- De veranderaanpak kent drie soorten activiteiten. Allereerst strategie en sturing van RO/EZ, de rol binnen de directie. Hiernaast de vijf speerpunten waar later op wordt teruggekomen. Tot slot de opdrachten die aan alle afdelingen zijn meegegeven voor de vakantie. Deze drie soorten activiteiten worden op de zeef gelegd van de stadjeraanpak. Hierdoor komen leermomenten boven drijven, die moeten leiden tot een borging.
- Een van de belangrijkste zaken bij RO/EZ is het zogenaamde ‘afkijken’. Hieruit komt het instrument van de kritische meekijkers voort. Werknemers van andere diensten die, vanuit een soort management traineeship meekijken bij RO/EZ. Het gaat hier bijvoorbeeld om politieke sensitiviteit, waarbij onder andere de Plutolaan wordt bekeken.

Stoker (Berenschot)

- Over de meekijkers is van belang de wijze waarop de meekijkers te werk gaan. Niet overmatig kritisch vanaf de zijlijn, maar met een veelkleurige bril, met respect. Centraal staat dat ze de ‘waarom-vraag’ stellen en meedenken over hoe het beter kan. Dit doen ze op verschillende manieren, door bij projecten samen met projectleiders mee te kijken en aanbevelingen te doen. Ze kijken echter ook mee op het niveau van het functioneren van college en het AMT en doen hier verslag van.
- Je brengt dus bij RO/EZ extra capaciteit binnen om verbetering te realiseren. Even belangrijk is het leerproces dat hier een gevolg van is. Het doel is een werkwijze te creëren waarmee je binnen de organisatie van elkaar kunt leren.

Van der Veen (Berenschot)

- Inzoomend op de activiteiten, is er aan de afdelingen de opdracht te geven om mee te denken over veranderingen. Door middel van afdelingsplannen en een zorgvuldige afweging. Hierover wordt op 27 augustus gerapporteerd, doel is om afdelingen van elkaar te laten leren. Openheid zal de leuze zijn. De plannen zijn divers, van telefonische bereikbaarheid, tot opdrachtgever-opdrachtnemer relatie, tot keuzemogelijkheden.
- Dhr. van der Veen constateert dat de dienst ‘piept en kraakt’. De dienst staat onder druk als gevolg van de vele projecten in combinatie met het verandertraject. Dit is een aandachtspunt voor de gemeenteraad.
- Het gaat vooral om een vijftal speerpuntprojecten. Deze zijn inwonersparticipatie als uitwerking van het convenant, het primaire proces van de leerprojecten ondersteund door de meekijkers, bestuurlijke informatievoorziening, sturing en verantwoording en politieke sensitiviteit. De hele dienst moet hierdoor gaan mee vibreren. Dit zal de cultuurverandering handen en voeten moeten geven.

Seton (CDA)

- Met betrekking tot de meekijkers mist Dhr. Seton de grootste groep meekijkers, de burgers in de stad. Hoe maken we aan de burgers zichtbaar wat binnen de dienst gebeurt? Wanneer wordt gesteld dat openheid de leuze is, is het dan een gek idee om meer mensen mee te laten kijken dan alleen de organisatie zelf?
- Met betrekking tot het leren van het verleden is het de vraag tegen welke meetlat je dit legt. Welke norm wordt hierbij gehanteerd om te bepalen wat goed ging en wat niet als het gaat om de cultuur?

Van der Veen (Berenschot)

- Het is nog iets te vroeg om de stadjes nu te laten meekijken. Niet omdat het niet belangrijk is, maar omdat eerst intern openheid naar elkaar moet worden gegeven. Dit gaat puur over de manier van werken, niet de resultaten. Later zal dit wel gebeuren.
- Het normenkader wordt vooral gevormd door de staderaanpak. Dit wordt gevormd door kernwaarden die het normenkader vormen. We zijn nog op zoek naar dieperliggende, in de organisatie gelegen waarden. Een van de opdrachten is om kernachtig te formuleren waar het om gaat, samen met de dienst, in plaats van het te dicteren.
- Later in het proces is het mooi om, naar aanleiding van onder andere de meekijkers, transparanter te formuleren wat de einddoelen zijn. Dit zal cultuurschokken tot gevolg hebben. Het gaat om cultuurverandering.

Burgemeester

- Het is een ingewikkeld proces. Je wilt binnen de eigen organisatie verregaande wijzigingen doorvoeren, we doen dat tegelijkertijd voor de stad. Een van de methoden is bijvoorbeeld de discussie over de tram. We bekijken enerzijds inhoudelijk wat we met de tram willen, en anderzijds bekijken we hoe we de stad hierbij willen betrekken. We leggen de stad varianten voor. Deze werkwijze zal hopelijk later als good practice te boek staan. Wanneer je een succesvolle formule vindt zal deze later standard practice worden.
- Binnen het college wordt naast inhoudelijk, ook binnen het dagelijks werk en de processen geprobeerd om te leren van het verleden en de werkwijze aan te passen.

Antuma (SenS)

- In het plan van aanpak is een stevig punt gemaakt van talentontwikkeling. Zijn de meekijkers het enige middel hiertoe op dit moment?
- Met betrekking tot de opmerking van Dhr. van der Veen over de druk op de dienst, is deze van mening dat de gemeente teveel hooi op de vork heeft liggen op dit moment?

Burgemeester

- Kort gezegd, verwijzend naar de laatste vraag, het is maar goed ook dat de dienst piept en kraakt. Het zou zorgelijk zijn als het een sinecure zou zijn.

Dekker (wethouder)

- Wil hier een aanvulling op geven. Enerzijds heeft de burgemeester gelijk. Als het niet piept en kraakt betekent dit dat de organisatie in beweging is. Anderzijds, op het gebied van vervoersprojecten, lijkt het alsof alle grote projecten op hetzelfde moment tot uitvoering komen. Dit is grotendeels afhankelijk van externe factoren. Dit levert echter wel extra druk op. Hiermee zijn we wel hard aan de slag. Wij zijn hiermee als college druk bezig. Wellicht moeten we prioriteren. Het resultaat moet immers naar tevredenheid zijn.
- Op het gebied van talentontwikkeling zijn de meekijkers een eerste stap. Op korte termijn is er al veel ontwikkeld, en deze ervaringen worden op termijn als normaal aspect van onze personeelsontwikkeling geïntroduceerd.

Schaaf (SP)

- Heeft Berenschot een idee hoe het eindresultaat aan de raad gepresenteerd wordt? Een pak papier of wellicht een uitgebreide mondelinge presentatie?

Burgemeester

- Dat is nog niet besloten. De terugkoppeling is heel belangrijk, zowel intern als extern, maar er moet eerst worden bekeken wat de daadwerkelijke inhoud zal zijn.

Seton (CDA)

- Terugkomend op het piepen en kraken was Dhr. Seton onder de indruk dat Berenschot juist suggereerde dat de combinatie van de grote projecten en de cultuurverandering tot druk op de dienst leidt. Je zou je dan kunnen afvragen of dit wel het juiste moment is om de

cultuurverandering door te willen voeren. Heeft dit impact op de kwaliteit en snelheid van het proces?

De Vries (wethouder)

- We zijn met open ogen dit proces ingestapt. Het is enerzijds goed dat het niet als makkelijk wordt ervaren. We zitten echter niet in de luxepositie dat we dit verandertraject nu kunnen laten lopen. Dat geldt evengoed voor andere zaken als de zuiderzeelijngelden en de gelden voor de zuidelijke ringweg. De kloof tussen de dienst en de raad moet echter gedicht worden. Dit moet zo snel mogelijk. Binnen één gemeente kan deze kloof niet blijven bestaan. We moeten de huidige kans niet laten lopen.

Seton (CDA)

- Is echter bezorgd dat als gevolg van de vele andere projecten de kwaliteit en de snelheid van het veranderproces negatief worden beïnvloedt. Welke waarborg bouwt het college in om dit te voorkomen?

De Vries (wethouder)

- Erkent de spanning. Juist de kwaliteit van de uitvoering staat echter ter discussie, en dat is precies wat we nu proberen te verbeteren. Er bestaat dus een tegenstrijdigheid in de zin van werkdruk en een zware last, maar niet tussen de werkdruk en de kwaliteit van het proces.

Voorzitter

- Constateert dat de commissie tevreden is met de antwoorden en dat deze de eindevaluatie van de tweede fase tegemoet ziet.

C.1. Vaststelling LTA en lijst moties en toezeggingen

Worden ongewijzigd vastgesteld.

C.2. Lijst van ingekomen stukken en stukken ter kennisname

Lijst wordt voor kennisgeving aangenomen.

C.3. Vaststelling verslag 31 mei 2008

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.